

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМИ ПРОЕКТАМИ В МАРКЕТИНГОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

визначається їх ціннісними орієнтаціями, їх формування на цих етапах практично не передбачається.

Основними організаційно-педагогічними формування готовності учнів основної школи до профільного самовизначення є наявність висококваліфікованих кадрів, розуміння й виконання ними своїх функцій, спроможність проводити науково-дослідницьку роботу і впроваджувати її результати, здатність використовувати педагогічну інноватику, здійснювати педагогічний моніторинг і діагностування, створювати належну навчально-матеріальну і методичну базу, здійснення співробітництва з закладами професійної освіти.

1. Безруков В.С. Педагогика. Проективная педагогика: [уч. пособие для инженерно-педагогических институтов и индустриально-педагогических техникумов] / В.С. Безруков – Екатеринбург: Деловая книга, 1996. – 344 с.

2. Климов Е.А. Гипотеза “метелки” и развитие профессии психолога // Вестник Московского университета. Серия 14. Психология. – 1992. – №3. – С. 3 – 10.

3. Лернер П.С. Проектирование образовательной

среды по формированию профориентационно значимых компетентностей учащихся // Школьные технологии, 2007. – №5. – С. 86 – 92.

4. Павлютенков Є.М. Моделювання в системі освіти (у схемах і таблицях) / Є.М. Павлютенков – Харків: ВГ “Основа”. – 2008. – 127 с.

5. Пикельная В.С. Теория и методика моделирования управленческой деятельности (школоведческий аспект): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.01 “общая педагогика и история педагогики” / В.С. Пикельная. – К.: 1993. – 39 с.

6. Ростунов А.Т. Формирование профессиональной пригодности. /А.Т. Ростунов – Минск, БГУ, 1984. – 179 с.

7. Суходольский Г.В. Структурно-алгоритмический анализ и синтез деятельности / Г.В. Суходольский – Л.: ЛГУ, 1976. – 172 с.

8. Уемов А.И. Логические основы моделирования / А.И. Уемов – М.: Мысль, 1971. – 215 с.

9. Чистякова С.Н. Основы профориентации школьников / С.Н. Чистякова – М.: Просвещение, 1983. – 113 с.

10. Штофф В.А. Моделирование и философия / В.А. Штофф – Л.: Наука, 1966. – 301 с.

11. Штофф В.А. О роли модели в познании / В.А. Штофф – Л.: ЛГУ, 1963. – 284 с.

Стаття надійшла до редакції 03.07.2009

УДК 911.3:796.5

Ганна Зайчук, викладач Академії муніципального управління,
м. Київ

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМИ ПРОЕКТАМИ В МАРКЕТИНГОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

Стаття присвячена проблемі оцінки інвестиційної привабливості об’єктів рекреаційно-туристичної сфери. Здійснено аналіз вагомості чинників привабливості інвестиційного середовища Карпатського регіону.

Ключові слова: туристична галузь, інвестиції, види інвесторів рекреаційна зона, спеціальна, валеологічні інноваційні структури, інвестиційна привабливість, інвестиційний клімат.

Актуальність проблеми. Інвестиційний проект – це сукупність документів, що характеризують проект від його задуму до досягнення заданих показників ефективності.

Поняття “інвестиційного проекту” інтегрує в собі ознаки інвестиційного і проектного маркетингу. Розглядаючи дане поняття з точки зору інвестиційного маркетингу, інвестиційний

проект виступає одним з послідовних етапів інвестиційного процесу на підприємстві, а отже і його інвестиційної стратегії. З іншого боку, управління інвестиційними проектами пов’язане із створенням проектних організаційно-управлінських структур проектно-орієнтованих підприємств, відзначає О.Г. Дерев’янку в роботі¹.

Для повного розкриття поняття інвестиційного проекту необхідно з’ясувати інвестиції за різними

¹ Дерев’янку О.Г. Інвестиційне проектування в системі стратегічного управління. – К.: Компас. – 1998. – 52 с.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМИ ПРОЕКТАМИ В МАРКЕТИНГОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

класифікаційними ознаками, відзначає Н.С. Бушуєва в роботі².

Аналіз останніх публікацій. Дослідження наукових джерел. Навчально методичної літератури підручників та посібників туристично рекреаційної індустрії відомих вітчизняних авторів: М.В. Вачевський, Л.М. Устименко, І.Ю. Афанасьєв, В.Ю. Січинський, Н.М. Яковенко, В.К. Федорченко, І.М. Мініч, В. Кифяк, М.В. Одрехівський, Ф.Ф. Мазур, а також питанням інвестиційної політики присвячені роботи відомих вчених, зокрема Д. Богині, В. Бордюка, А. Гальчинського, І. Каганець, І. Лукінова, проте аналіз наукової літератури і практичні дії уряду свідчать про недосконалість розв'язку даного питання, зокрема в частині визначення моделі інноваційного розвитку. Багато відомих науковців присвятили свої праці проблемі впровадження інвестицій в умовах спеціальних економічних зон. У 2002 році вийшло нове видання навчального посібника "Вільні економічні зони" під редакцією І.Ю. Сіваченка, Н.О. Кухарської, М.А. Левицького, в якому висвітлено основні проблеми економіки і організації створення ВЕЗ, визначені регіональні передумови розвитку спільного підприємництва в Україні [1, 198 – 200]. Глибокий аналіз сучасного стану рекреаційного потенціалу Львівської області провели В. Кравців, Б. Матоліч, О. Гулич та В. Полюга [2, 134 – 143] та інші автори.

Виклад основного матеріалу. Особливо актуальною постає проблема розробки та реалізації інноваційних моделей розвитку рекреаційних зон України. За об'єктами вкладання коштів (майна) розрізняють: **Реальні інвестиції** – вкладення коштів (майна) у реальні активи, як матеріальні, так і нематеріальні. Іноді в нематеріальні активи, які пов'язані з науково-технічним прогресом, характеризуються як інноваційні. Це, найчастіше, довгострокові вклади у засоби виробництва і предмети споживання.

Фінансові (портфельні) інвестиції – це вкладення коштів у фінансові (фондові) інструменти. О.Г. Дерев'яно пропонує доповнити дану класифікацію категорією інвестицій в людський капітал. Під ним розуміється вкладення грошових коштів, пов'язані з поліпшенням якості трудових ресурсів та підвищення ефективності її використання. Їх слід відрізнити від поточних витрат на оплату праці, оскільки передбачається,

що ці інвестиції будуть багатократно компенсовані за рахунок зростання майбутніх доходів³.

За формою власності інвесторів, інвестиції бувають:

Приватні інвестиції здійснюються фізичними особами, а також юридичними особами з приватним капіталом;

Державні інвестиції здійснюються державними та місцевими органами влади, державними підприємствами з бюджетних та позабюджетних фондів.

Джерелом фінансування приватних інвестицій є власні та позикові кошти суб'єктів господарювання. А джерелом фінансування державних інвестицій – податки та інші обов'язкові платежі, акумульовані в бюджеті держави та у позабюджетних фондах.

Цю класифікацію доповнюють і іншими критеріями, а саме за кількістю напрямків інвестування:

Моно інвестування – вкладення коштів в один конкретний проект.

Портфельні інвестиції – у групу проектів (наприклад, формування портфеля цінних паперів різних емітентів). У випадку портфельних інвестицій основним завданням інвестора є формування оптимального інвестиційного портфеля та ефективне управління ними.

З позиції проектного маркетингу інвестиційні проекти поділяються на такі види, як показано в роботі⁴:

Взаємовиключні (альтернативні) – це проекти, які здійснюються якщо здійснення інших проектів є неможливим або нецільовим;

Альтернативні по капіталу – проекти, які здійснюються в тому випадку, коли кожен із них не може бути здійсненим без використання фінансових засобів, необхідних для здійснення інших проектів;

Незалежні – проекти, які здійснюються в тому випадку, коли результати реалізації одного не впливають на результати реалізації інших і будь-яка інформація про параметри одного не змінює інформацію про результати інших;

Взаємовпливаючі – проекти, які здійснюються в тому випадку, якщо при їх спільній реалізації виникають допоміжні (системні, синергетичні, емерджентні) позитивні або негативні ефекти, які не виявляються при реалізації кожного із проектів окремо.

Одним із напрямків інвестиційного маркетингу

² Бушуєва Н.С. Управління якістю в проектах: конспект лекцій з рекомендацією до практичних занять// Київський нац. університет будівництва і арх.-ри. – К.: – 2003. – 44 с.

³ Дерев'яно О.Г. Інвестиційне проектування в системі стратегічного управління. – К.: Компас. – 1998. – 52 с.

⁴ Белый А.П. Лысенко Ю.Г. Модели управления проектами в нестабильной экономической среде/ Донецкий национальный университет. – Донецк.-Юго-восток. – 2003. – 291 с.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМИ ПРОЕКТАМИ В МАРКЕТИНГОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

є управління проектами. *Управління проектами* – це мистецтво керування і координації людських, матеріальних ресурсів протягом життєвого циклу проекту шляхом застосування системи сучасних методів і техніки управління для досягнення визначених в проекті результатів щодо складу і об'єму робіт, вартості, часу, якості і задоволення його учасників.

В міжнародній практиці виділяють чотири стадії розробки та реалізації інвестиційних проектів: передінвестиційна, інвестиційна, експлуатаційна і ліквідаційна, відзначають О.Д. Вовчак, І.В. Борщук в роботі⁵.

Передінвестиційна стадія включає вивчення і прогноз економічних і соціальних аспектів розвитку регіону, що виконується замовником, інвестором і спеціальними групами. На першій стадії аналізується ідея ініціатора та розробляється концепція проекту.

Розробляється попередній план проекту, основними складовими частинами якого є: план проектно-пошукових робіт, попередній план реалізації проекту в цілому, що дає можливість оцінити тривалість проекту, структуру і склад учасників проекту, попередній план фінансування проекту та попередня оцінка проекту. Цей етап виконується інвестором (замовником) із залученням необхідних експертів у сфері управління проектами.

Наступним етапом є вибір і узгодження місця розміщення об'єкту, екологічне обґрунтування і експертиза проекту. В результаті оформляється акт на землю. Учасниками цього етапу окрім інвестора (замовника), є органи місцевої адміністрації, органи державної екологічної експертизи, проектна організація.

Попереднє інвестиційне рішення і завдання на розробку техніко-економічного обґрунтування інвестицій приймається на основі результатів перед проектного обґрунтування і попереднього узгодження щодо місця розміщення об'єкта. Виконавці етапу – інвестор (замовник). Результатом роботи на даному етапі є завдання на розробку техніко-економічного обґрунтування на будівництво. Після проведення дослідження можливостей із альтернативних проектів вибирається найбільш життєздатний. Для оцінки життєздатності проекту порівнюють варіанти проектів з точки зору їх вартості, термінів реалізації, і прибутковості за допомогою певного

набору показників. Потім для вибраного проекту підбирають методи фінансування і структуру інвестицій, яка забезпечить максимальну ефективність проекту. Передінвестиційна стадія найчастіше завершується розробкою бізнес-плану.

При оцінці економічної ефективності інвестиційного проекту порівняння різночасових показників здійснюється шляхом приведення (дисконтування) їх до вартості в початковому періоді, відзначає А.Б. Гончаров в роботі⁶.

Приведення до базисного моменту часу затрат, результатів і ефектів, що мають місце на t -му кроці реалізації проекту, рекомендується проводити шляхом множення цих показників на коефіцієнт дисконтування t , який обумовлений для постійної норми дисконту r за формулою:

$$L = \frac{1}{(1+r)^t}, \text{ де} \quad (1)$$

t – номер кроку розрахунку ($t = 1, 2, \dots, n$),

n – горизонт розрахунку.

Нижче ми детальніше розглянемо основні показники, які звичайно використовуються при порівнянні інвестиційних проектів [13, 15, 44].

Чиста теперішня вартість [net present value, NPV].

Чиста теперішня вартість – це сума поточних ефектів за весь розрахунковий період, приведена до початкового кроку, або як перевищення інтегральних результатів над інтегральними затратами.

$$NPV = \sum_{t=0}^n (P_t - Z_t) \frac{1}{(1+r)^t}, \text{ де} \quad (2)$$

P_t – результат, що досягається на t -му кроці розрахунку;

Z_t – затрати, здійснювані на тому ж кроці, тобто саме сума інвестиційних коштів, спрямованих на реалізацію інвестиційного проекту;

n – горизонт розрахунку, що дорівнює номеру кроку розрахунку, на якому об'єкт ліквідується; $(P_t - Z_t)$ – ефект, що досягається на t -му кроці; r – процентна ставка у десятковому дробі.

Індекс доходності / метод коефіцієнту NPV (Profitability Index, PI).

Індекс доходності (IP) співвідношення теперішньої вартості грошових надходжень по проекту та теперішньої вартості інвестицій:

$$PI = \frac{PVCt}{PVI}, \text{ де} \quad (3)$$

⁵ Вовчак О.Д., Борщук І.В. Інвестиційне кредитування: навчально-методичний посібник. Центральна спілка споживчих товариств України. – Львівська комерційна академія. – Львів. – 2004. – 283 с.

⁶ Гончаров А.Б. Інвестування: навчальний посібник. Харківський державний університет. – Х.: "ІНЖЕК". – 2004. – 239 с.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМИ ПРОЕКТАМИ В МАРКЕТИНГОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

PVCI – теперішня вартість грошових надходжень по проекту (Present Value of Cash Inflows);

PVI – теперішня вартість інвестицій (Present Value of Investment).

Показники чистого приведенного доходу та індексу доходності перебувають в прямій залежності. Проте виконуючи порівняльну характеристику кількох інвестиційних проектів, доцільно розраховувати обидва показники з метою глибшого вивчення наявних проектів і добору найкращого. Якщо значення індексу доходності менше 1 або рівне 1, інвестиційний проект буде відхилений у зв'язку з тим, що він не принесе додаткові доходи на засоби інвестування. Проект приймається, коли показник індекс доходності >1.

Термін окупності інвестицій (Pay back Period).

Термін окупності – це період, з якого інтегральні затрати, пов'язані з проектом, покриваються інтегральними результатами від здійснення інвестиційного проекту:

$$PP = \frac{Z_t}{P_t}, \text{ де} \quad (4)$$

PP – недисконтований період окупності інвестиційних затрат за проектом

Zt – обсяг інвестиційних затрат на реалізацію проекту

Pt – середньорічна кількість чистого грошового потоку за експлуатаційний період проекту (при короткострокових капітальних вкладень цей показник розраховується як середньомісячний).

Рекомендується термін окупності визначати з урахуванням дисконтування.

Внутрішня норма рентабельності (Internal Rate of Return)

Під нормою рентабельності інвестицій розуміють значення коефіцієнта дисконтування, при якому NPV=0:

$$IRR = r, \text{ при якому } NPV = f(r) = 0 \quad (5)$$

Зміст розрахунку цього коефіцієнта при аналізі інвестицій, які плануються, полягає в тому, що IRR показує максимально припустимий відносний рівень витрат, що можуть бути асоційованими з даним проектом.

Внутрішня ставка рентабельності.

Внутрішня ставка рентабельності (MIRR) – це норма дисконту, при якій дисконтована вартість притоків реальних грошей рівна дисконтованій вартості їх відтоків, тобто дисконтова на вартість надходжень по проекту = дисконтованим інвестиційним витратам (MPV = 0).

Математично це означає, що у формулі розрахунку MPV має бути знайдена норма дисконту:

$$\sum_{t=0}^N \frac{CF(t)}{(1 + MIRR)^t} = 0, \text{ де} \quad (6)$$

CF(t) – річний чистий потік реальних грошей по проекту в роки t=1, 1,2,...n.

Виходячи з вищенаведеного визначення, внутрішня норма рентабельності є такою нормою дисконту, при якій всі отримані по проекту прибутки повністю капіталізуються (реінвестуються або спрямовуються на погашення зовнішньої заборгованості).

Метод середньої фондовіддачі. Метод середньої фондовіддачі визначається діленням середнього чистого прибутку, накопиченого за весь період експлуатації проекту, на середню залишкову вартість основних фондів, придбаних за рахунок інвестованих грошових коштів.

Найбільш важливою частиною стадії інвестування є складання проектно-кошторисної документації. Оскільки саме на цій стадії приймаються найважливіші рішення по проекту, проводяться технічні та економічні розрахунки, складаються калькуляції, кошториси, схеми і т.д. До інвестиційної стадії вноситься і реалізація проекту, тобто введення в дію окремих елементів проекту, будівництво, монтаж обладнання, створення виробничої інфраструктури. Це найбільш затратна фаза реалізації інвестиційного проекту.

Експлуатаційна стадія включає весь період експлуатації проекту. За цей період проект має окупити вкладені в розробку та реалізацію ресурси.

Варто зазначити, що для різних учасників проекту події життєвого циклу, тобто “початок проекту – кінець проекту”, будуть різними. Наприклад, для інвестора початком проекту є вкладення коштів, а завершенням – вилучення об'єкту з експлуатації та припинення отримання прибутку від вкладених коштів⁷.

Висновки. Україна має вагомий об'єктивні передумови розвитку туризму, щоб увійти до найрозвиненіших у туристичному відношенні країн світу. Завдяки вигідному географічному розташуванню, вона з давніх часів є перехрестям транспортних та людських потоків з Півночі на Південь та з Заходу на Схід. Україна володіє значним туристично-рекреаційним потенціалом: сприятливими кліматичними умовами, багатством флори і фауни, розвинутою мережею

⁷ Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.І. Основи туристичного бізнесу: навчальний посібник. – К.: ЦУЛ, 2004. – 272 с.

ФІНАНСОВА СИСТЕМА РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

транспортних сполучень, індустрією подорожей та туризму, численними культурно-історичними пом'ятками, високим освітнім рівнем населення.

Стратегічна мета розвитку туризму в Україні полягає в створенні продукту, конкурентоспроможного на світовому ринку, здатного максимально задовольнити туристичні потреби населення країни, забезпечити на цій основі комплексний розвиток територій та їх соціально-економічних інтересів при збереженні екологічної рівноваги та історико-культурної спадщини.

1. Вачевський М.В. *Маркетинг формування професійної компетенції: підручник*. – К.: Професіонал, 2005. – 512 с.

2. Кравців В., Матоліч Б., Гулич О. *Концепція розвитку санаторно-курортної сфери, туризму і відпочинку у Львівській області*. – Львів, 2002. – 43 с.

3. Мазур Ф.Ф. *Соціально-економічні умови*

розвитку рекреаційної індустрії (на прикладів Карпатського регіону). – К.: ЦУЛ, 2005. – 96 с.

4. Одрехівський М.В. *Валеологічні інноваційні центри: економічні проблеми створення та функціонування*. – Львів: Світ, 1997. – 189 с.

5. Петкова Л.О. *Інвестиційна привабливість регіонів // Фінанси України*. – 2005. – №9. – С. 40 – 46.

6. Сівченко І.Ю., Кухарська Н.О., Левицький М.А. *Вільні економічні зони: навчальний посібник*. – К.: Дакор, 2002. – 480 с.

7. Січинський В.Ю. *Чужинці про Україну. Вибір з описів подорожей по Україні та інших писань чужинців про Україну за десять століть*. – К.: – 1992.

8. Устименко Л.М., Афанасьєв І.Ю. *Історія туризму: навчальний посібник*. – К.: Альтерпрес, 2005. – 320 с.

9. Федорченко В.К., Мініч І.М. *Туристичний словник довідник*. – К.: – 2000.

10. Яковенко Н.М. *Нарис історії України з найдавніших часів до кінця XVIII ст.: навч. посіб. для учнів гуманіст. гімназій, ліцеїв, студентів іст. фак. вузів, вчителів*. – К.: – 1997.

Стаття надійшла до редакції 11.08.2009

УДК 373.3:33(075.3)

Наталія Вачевська, викладач фінансів та статистики
Дрогобицького коледжу статистики

ФІНАНСОВА СИСТЕМА РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

У статті стисло висвітлюються питання про суть фінансів, їх характеристика та обіг фінансів в суспільстві і економічної діяльності підприємства на основі фінансової системи. Стаття корисна для студентів та учнівської молоді, які вивчають економічні дисципліни із курсу економіка.

Ключові слова: фінанси, система, бюджет, ринок, функції фінансів, фінансовий механізм, формування фінансів, фінансовий менеджмент.

Актуальність проблеми. Під фінансами розуміють систему економічних відносин, що склались у суспільстві, яка регулює формування та використання фондів грошових ресурсів [5].

Фінанси виникли у XIII – XIV століттях у торгових центрах Середземномор'я – Флоренції, Генуї, Венеції. Там здійснювалися великі грошові платежі і розрахунки, створювалася розвинута для того часу банківська система. Грошовий обіг трансформується у відносини, пов'язані з формуванням і використанням фондів коштів, породжуючи особливу форму економічних відносин – фінансову.

Аналіз останніх публікацій. Результати аналізу досліджень та пошуку шляхів її вдосконалення на основі праць вітчизняних вчених в даній галузі знань, хоча її ґрунтовні наукові

основи закладені і обґрунтовані в працях вітчизняних вчених: Д. Богиня, Т. Волинський [3], А.С. Гальчинський [10], О.Д. Василюк [4], В. Галь [9], Ю. Николишин [14], В.М. Пинзеник [15], М. Вачевський [7] та інших авторів.

Мета статті. Визначення ролі фінансової системи України у розвитку національного господарського комплексу та дослідження шляхів її стабілізації в період реформування економіки в ринкових відносинах і важливого фактору національного відродження і розвитку України.

Виклад основного матеріалу. Фінанси – це система економічних відносин, пов'язаних з формуванням і використанням фондів коштів на основі розподілу і перерозподілу валового національного продукту і національного доходу.

Характерною рисою ринкової економіки є